

แบบบันทึกการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์กลุ่ม (Group Work Recording) ต่อไปนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นตัวอย่าง สำหรับใช้ในการฝึกปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์กลุ่มของนักศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์และนักสังคมสงเคราะห์ที่เพิ่งเข้าปฏิบัติงานใหม่ ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับแบบบันทึกการระบวนการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย (Process Recording) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้นิเทศงาน เพื่อที่จะนิเทศการฝึกปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานให้นักศึกษากับนักสังคมสงเคราะห์ ในการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงกับกลุ่มบุคคลเป้าหมาย ใน 2 ลักษณะ ลักษณะแรก เป็นการที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานหรือนักสังคมสงเคราะห์ที่เพิ่งเริ่มปฏิบัติงานใหม่ เป็นผู้สังเกตการณ์การจัดกิจกรรมสังคมสงเคราะห์กลุ่มในองค์กรประเภทต่างๆ และลักษณะที่สอง เป็นการที่นักศึกษาหรือนักสังคมสงเคราะห์ใหม่ดังกล่าว ฝึกบันทึกการจัดกิจกรรมสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่ตนเองเป็นผู้จัดขึ้น

แบบบันทึกงานสังคมสงเคราะห์กลุ่ม (Group Work Recording)

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อกลุ่ม.....ชื่อนักสังคมสงเคราะห์กลุ่ม/ผู้ปฏิบัติงาน.....
สถานที่พบปะของกลุ่ม.....
ลักษณะของกลุ่ม เป็นแบบ พบกันครั้งเดียว พบกันหลายครั้ง
สมาชิกภาพของกลุ่ม เป็นแบบ เปิด (open-ended) ปิด (close-ended)
สมาชิกกลุ่มประกอบด้วย.....
.....รวม.....คน
บุคคลอื่นนอกจากสมาชิกกลุ่ม (ถ้ามี).....รวม.....คน
ประเภทของกิจกรรม.....
วันที่จัดกลุ่ม.....
ระยะเวลาของการดำเนินกลุ่ม เริ่มตั้งแต่เวลา.....น. ถึง.....น.
แผนผังที่นั่งของสมาชิกหรือแผนผังการพบปะกันของกลุ่ม.....
(ให้วาดแผนผังและแสดงตำแหน่งที่นั่งของสมาชิก)
สรุปสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่มตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดกลุ่ม.....
.....
.....

การวิเคราะห์กลุ่มและการดำเนินงานกับกลุ่ม

- องค์ประกอบของกลุ่มมีลักษณะอย่างไร
 - คุณสมบัติส่วนตัวของสมาชิก: เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ความพิการ/ไม่พิการ ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิหลัง ฯลฯ
 - คุณสมบัติที่เป็นพฤติกรรม: การแสดงออก ท่าที ความสามารถ ความสนใจ ประสบการณ์ ทักษะ ฯลฯ
 - วัฒนธรรมของกลุ่ม: ระบบความคิด การให้คุณค่า วิธีการดำเนินชีวิต ภูมิปัญญา อัตลักษณ์ ความเชื่อ การปรับตัวของกลุ่ม ประเพณี พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกลุ่ม
- ขนาดของกลุ่มเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของกลุ่ม/องค์กร/นักสังคมสงเคราะห์/ผู้ปฏิบัติงานกับกลุ่ม มีความสอดคล้องและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเพียงใด
4. พัฒนาการของกลุ่มในขณะที่มีการจัดกลุ่มอยู่ในระยะใดบ้าง
5. โครงสร้างและกระบวนการกลุ่มต่อไปนี้เป็นอย่างไร
 - 5.1 กระบวนการระหว่างกลุ่มกับสิ่งแวดล้อม: ให้วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับสิ่งแวดล้อมในระดับจุลภาค มีชัณภูมิภาคและมหภาค
 - 5.2 โครงสร้างของกลุ่มและกระบวนการภายในกลุ่ม อันได้แก่
 - 5.2.1 การแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของสมาชิก และการปรับเปลี่ยนบทบาท (ถ้ามี)
 - 5.2.2 การติดต่อสื่อสาร/การมีปฏิสัมพันธ์และสภาพอารมณ์ ความรู้สึก จิตใจของสมาชิก
 - 5.2.3 สังคมมิติ ได้แก่ การดึงดูดเข้าหากัน/การผลักไสกัน หรือ ความชื่นชอบ/การต่อต้าน/การปฏิเสธกันและกันในระหว่างสมาชิก การแยกตัวของสมาชิก (ถ้ามี) และบูรณาการภายในกลุ่ม
 - 5.2.4 การนำกลุ่ม การตัดสินใจของกลุ่ม อำนาจภายในกลุ่ม ความขัดแย้งและการยุติความขัดแย้ง (ถ้ามี) และการดูแลพฤติกรรมภายในกลุ่ม
 - 5.2.5 พฤติกรรมโดยรวมของกลุ่ม
 - 5.2.6 ค่านิยม/บรรทัดฐานของกลุ่มและการขัดเกลาโดยกลุ่ม
 - 5.2.7 การดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มและการทำกิจกรรมของสมาชิกเพื่อให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์
6. แนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มที่สามารถนำมาปรับใช้กับกลุ่มนี้ (ให้ระบุอย่างน้อย 1 แนวคิดหรือทฤษฎี)
7. ใช้รูปแบบสังคมสงเคราะห์กลุ่มรูปแบบใดบ้างมาปฏิบัติงาน โปรดระบุ
8. ความเป็นเพศ/เพศภาวะกลุ่ม: ให้นำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความเป็นเพศ/เพศภาวะมาวิเคราะห์และปรับใช้กับกลุ่มเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศในกลุ่มและสังคม
9. บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์/ผู้ปฏิบัติงานและทักษะที่นักสังคมสงเคราะห์/ผู้ปฏิบัติงานใช้

10. บันทึกตัวอย่างการดำเนินงานกับกลุ่ม

ประเด็นวิเคราะห์ ¹	สถานการณ์แรก ในกลุ่ม	สถานการณ์ที่สอง ในกลุ่ม
- สภาพารวมของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น		
- เหตุการณ์ข้างต้นอยู่ในพัฒนาการกลุ่มระยะใด		
- โครงสร้างและกระบวนการกลุ่มที่สำคัญที่เกิดขึ้น ขณะนั้น		
- การดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์/ผู้ปฏิบัติงาน ในขณะนั้น		
- ความรู้สึก ความคิดเห็นส่วนตัว และบทบาทต่อกลุ่ม ของผู้สังเกตการณ์/ผู้ปฏิบัติงานในขณะนั้น		

11. ให้นักศึกษา นักสังคมสงเคราะห์ซึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์/ผู้ปฏิบัติงาน ประเมินว่ากลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใจ เมื่อสิ้นสุดกลุ่ม ตามเกณฑ์ดังนี้

11.1 วัตถุประสงค์ที่กลุ่มตั้งไว้ ทั้งที่เป็นวาทะและลายลักษณ์อักษร

11.2 เกณฑ์วัดความสำเร็จของกลุ่ม

มากที่สุด	(สมาชิกทุกคนหรือเกือบทุกคนได้รับประโยชน์)
มาก	(สมาชิกส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์)
ปานกลาง	(สมาชิกประมาณครึ่งหนึ่งได้รับประโยชน์)
น้อย	(สมาชิกบางคนได้รับประโยชน์)
ไม่บรรลุวัตถุประสงค์เลย	(ไม่มีสมาชิกคนใดได้รับประโยชน์)

12. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่พบหรือที่ทำให้กลุ่มไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ได้

13. ความคิดเห็นอื่นๆ ของผู้สังเกตการณ์/ผู้ปฏิบัติงาน

ลงชื่อผู้สังเกตการณ์/ผู้ปฏิบัติงาน.....

(.....)

วันที่.....

¹ให้นักศึกษาหรือนักสังคมสงเคราะห์ผู้สังเกตการณ์/ผู้ปฏิบัติงานหยิบยกตัวอย่างรวม 2 สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่มที่เห็นว่าสำคัญและน่าสนใจศึกษามานำเสนอและวิเคราะห์ (ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในช่องซ้ายมือ) อย่างเป็นพลวัต

คำอธิบายบันทึกการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์กลุ่ม

ข้อมูลทั่วไป

1. **สมาชิกภาพในกลุ่ม** แบบเปิด หมายความว่า สมาชิกกลุ่มจะเข้าและออกจากกลุ่มเมื่อใดก็ได้ ส่วนสมาชิกภาพแบบปิด หมายความว่า สมาชิกกลุ่มเข้าและออกจากกลุ่มในเวลาที่ยึดมั่นกัน

2. **สมาชิกประกอบด้วย** ให้ระบุรายละเอียดและจำนวนสมาชิก

3. **บุคคลอื่นนอกจากสมาชิก** ให้ระบุผู้เข้าร่วมกลุ่มคนอื่นๆ ว่าประกอบด้วยใครบ้าง จำนวนเท่าใด เช่น ผู้สังเกตการณ์ หรือบุคลากรอื่นๆ ขององค์กร รวมทั้งนักศึกษา/นักสังคมสงเคราะห์ผู้สังเกตการณ์หรือผู้ปฏิบัติ

4. **กิจกรรมกลุ่ม** ให้ระบุกิจกรรมที่กลุ่มทำทั้งหมดในขณะที่บันทึก ทั้งกิจกรรมหลักและกิจกรรมย่อย (ถ้ามี)

5. **ประเภทของกิจกรรม** ให้นักศึกษาหรือนักสังคมสงเคราะห์ผู้สังเกตการณ์/ผู้ปฏิบัติงานระบุประเภทของกิจกรรมข้างต้นว่าเป็นประเภทใด ดังต่อไปนี้

5.1 ส่งเสริมพัฒนาการทางกายและฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย

5.2 นันทนาการ

5.3 พัฒนาความสามารถหรือทักษะ

5.4 ส่งเสริมความรู้

5.5 ส่งเสริมการพัฒนาและการมีส่วนร่วมในชุมชนและสังคม

5.6 ส่งเสริมพัฒนาการทางจิตวิญญาณและจริยธรรม

5.7 ป้องกันปัญหา

5.8 บำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพอารมณ์ จิตใจ

5.9 เปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม/สถาบันสังคมและสร้างความเป็นธรรม

6. **แผนผังที่นั่งของสมาชิกหรือแผนผังการพบปะกันของกลุ่ม** ให้วาดแผนผังประกอบและอธิบายสัญลักษณ์ที่ใช้แทนบุคคลหรือสถานที่และวัตถุประสงค์ที่สำคัญอย่างชัดเจน

7. **สรุปสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่มตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดกลุ่ม** ให้สรุปย่อเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในกลุ่ม นับตั้งแต่เริ่มต้นกลุ่มจนกระทั่งกลุ่มยุติ ซึ่งจะให้ภาพรวมที่ต่อเนื่องของกลุ่มจากจุดเริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุด

การวิเคราะห์กลุ่มและการดำเนินงานของกลุ่ม

1. **องค์ประกอบของกลุ่ม** ให้ระบุว่าสมาชิกกลุ่มมีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง มีความหลากหลายเพียงใด วัฒนธรรมของกลุ่มเป็นอย่างไร ส่งผลต่อสมาชิกและกลุ่มอย่างไร

2. **ขนาดของกลุ่ม** ให้วิเคราะห์ว่ามีขนาดเล็กหรือใหญ่เพียงใด เหมาะสมกับกิจกรรมและการดำเนินงานหรือไม่ ขนาดที่เหมาะสมของกลุ่มควรเป็นอย่างไร

3. **วัตถุประสงค์ของกลุ่ม/องค์กร/นักสังคมสงเคราะห์** ให้อธิบายว่ากลุ่มมีวัตถุประสงค์อะไร มีการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างไร และวิเคราะห์เชื่อมโยงตามประเด็นที่กำหนดให้ว่าวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประการมีความสอดคล้อง/ขัดแย้งกันอย่างไรหรือไม่ เพียงใด สามารถปฏิบัติได้จริงเพียงใด

4. **พัฒนาการของกลุ่มในขณะนั้น** ให้ใช้แนวคิดพัฒนาการของกลุ่มตามลำดับขั้นมาประเมินและวิเคราะห์ว่ากลุ่มมีพัฒนาการอยู่ในระยะใด ในขณะที่ผู้สังเกตการณ์หรือผู้ปฏิบัติงานบันทึกกลุ่ม

หรือจัดกลุ่มอยู่ในขณะนั้น แต่หากเป็นกลุ่มที่พบปะกันเพียงครั้งเดียว (Single session group) ก็ให้นำเสนอพัฒนาการของกลุ่มตั้งแต่ต้นจนจบโดยสรุป ทั้งนี้ในบางกลุ่ม อาจต้องวิเคราะห์พัฒนาการของกลุ่มทั้งในขณะสังเกตการณ์/ปฏิบัติงานและพัฒนาการในภาพรวม ในลักษณะของพัฒนาการ 2 ชั้น

5. โครงสร้างและกระบวนการกลุ่ม ให้อธิบายสาระสำคัญดังต่อไปนี้ พร้อมกับยกตัวอย่างสถานการณ์จริงในกลุ่มมาประกอบคำอธิบาย

5.1 กระบวนการระหว่างกลุ่มกับสิ่งแวดล้อม

ให้วิเคราะห์ว่าสิ่งแวดล้อมรอบกลุ่มมีอะไรบ้างมีความสัมพันธ์กันอย่างไร สามารถจำแนกออกเป็นระดับจุลภาค มัชฌิมภาค มหาภาคได้ อย่างไรบ้าง (ตัวอย่างสิ่งแวดล้อมรอบกลุ่ม ก็เช่น บรรยากาศรอบๆ กลุ่ม สภาพทางกายภาพของกลุ่ม ระบบครอบครัว เครือญาติ องค์กร สถาบันและเครือข่ายในระดับต่างๆ ที่แวดล้อมกลุ่มตั้งแต่ระดับชุมชน/ท้องถิ่นไปจนถึงระดับเมือง ภูมิภาค ประเทศ/ระหว่างประเทศ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ กายภาพ สังคม การเมือง ระบบความเชื่อ วัฒนธรรม กฎหมาย นโยบาย ฯลฯ) สิ่งแวดล้อมเหล่านี้มีอิทธิพลหรือส่งผลกระทบต่อกลุ่มอย่างไร มากน้อยเพียงใด กลุ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมเหล่านี้อย่างไรบ้าง สถานการณ์ระหว่างกลุ่มกับสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร มีแนวโน้มจะเป็นอย่างไรต่อไป เป็นต้น

5.2 โครงสร้างของกลุ่มและกระบวนการภายในกลุ่ม

5.2.1 การแสดงบทบาทและการทำหน้าที่ของสมาชิก ให้วิเคราะห์บทบาทต่างๆ ของสมาชิกกลุ่มและการปรับเปลี่ยนบทบาทดังกล่าว (ถ้ามี) โดยเน้นทั้งบทบาทหน้าที่อย่างเป็นทางการ เช่น ผู้นำ ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่ม สมาชิก ฯลฯ และบทบาทหน้าที่ไม่เป็นทางการ เช่น หัวหน้าแฝง ผู้ประสานงานของกลุ่ม เสนาธิการของกลุ่ม ผู้แยกตัวออกจากกลุ่ม ตัวตลก ผู้สร้างปัญหาให้แก่กลุ่ม ฯลฯ รวมทั้งวิเคราะห์ว่าสมาชิกมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างไรบ้าง ได้ทำตามหน้าที่ความรับผิดชอบหรือไม่อย่างไรด้วย

5.2.2 การติดต่อสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์และสภาพอารมณ์ จิตใจของสมาชิก โดยให้ผู้สังเกตการณ์หรือผู้ปฏิบัติงานใช้การสังเกต จดจำ หรือบันทึก สิ่งเหล่านี้ แล้วเสนอการติดต่อสื่อสารที่ใช้วาจา ไม่ใช้วาจาและใช้ลักษณะของสมาชิกกลุ่ม การมีปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งบวกและลบ ที่สำคัญ และเลือกสรรแล้วที่เกิดขึ้นในกลุ่มรวมทั้งสภาพอารมณ์ ความรู้สึก จิตใจที่เด่นๆ ซึ่งสมาชิกแสดงออกในกลุ่มและมีอิทธิพลต่อกลุ่ม

5.2.3 สังคมมิติ ให้อธิบายว่าสมาชิกกลุ่มมีท่าที่ชื่นชมใครในกลุ่มบ้าง หรือปฏิเสธใครบ้าง มีการดึงดูดเข้าหากันมากน้อยอย่างไร เพียงใด มีใครที่รวมกันเป็นกลุ่มย่อย มีใครที่โดดเดี่ยวตัวเองออกจากกลุ่มหรือถูกโดดเดี่ยวบ้างหรือไม่ กลุ่มมีบูรณาการหรือไม่อย่างไร

5.2.4 การนำกลุ่ม การตัดสินใจกลุ่ม อำนาจภายใน ความขัดแย้งและการยุติความขัดแย้ง (ถ้ามี) และการดูแลพฤติกรรมสมาชิกในกลุ่ม ให้บันทึกภาวะผู้นำภายในกลุ่ม การแสดงอำนาจของผู้นำและสมาชิกหรือนักสังคมสงเคราะห์ การแย่งชิงอำนาจ (ถ้ามี) การตัดสินใจของกลุ่มว่าเป็นอย่างใด ใครเป็นผู้ตัดสินใจ เป็นมติกลุ่มหรือไม่ รวมทั้งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่ม (ถ้ามี) และการดูแลพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในกลุ่ม ตลอดจนการไกล่เกลี่ยและยุติความขัดแย้ง (ถ้ามี)

5.2.5 พฤติกรรมโดยรวมของกลุ่ม ให้ผู้สังเกตการณ์หรือผู้ปฏิบัติงานประเมินพฤติกรรมโดยรวมของสมาชิกที่แสดงออกในกลุ่มว่ามีลักษณะเด่นๆ ใดๆบ้าง

5.2.6 ค่านิยม/บรรทัดฐานของกลุ่ม ให้ศึกษาว่ากลุ่มมีสิ่งที่ยึดถือร่วมกันหรือไม่ มีการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับหรือไม่ กลุ่มยอมรับนับถือและปฏิบัติตามเพียงใด หากมีผู้ไม่ปฏิบัติตามกลุ่มทำอย่างไร กลุ่มมีการขัดเกลาสมาชิกด้วยวิธีใด ด้วยคุณค่าแบบใด สมาชิกมีการตอบสนองอย่างไร เกิดผลอย่างไรต่อกลุ่ม

5.2.7 การดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มและการทำกิจกรรมของสมาชิกเพื่อให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ เท่าที่ประเมินดูแล้วเป็นอย่างไรบ้าง ห่างไกลจากวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด

6. แนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม ให้หยิบยกแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวกับกลุ่มต่อไปนี้ คือ ทฤษฎีสถาน ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม วิธีการสังคมมิติ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีระบบทั่วไป แนวคิดเชิงนิเวศ และแนวคิดระบบอุปถัมภ์ มาวิเคราะห์โดยยกตัวอย่างสถานการณ์จริงมานำเสนอว่า สามารถอธิบายสภาพการณ์และความเป็นไปของกลุ่มได้อย่างไร

7. การใช้รูปแบบสังคมสงเคราะห์กลุ่ม เป็นการวิเคราะห์ให้เหตุผลว่า การดำเนินงานสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่ได้มีการสังเกตการณ์หรือดำเนินการไปแล้วนั้น ได้ใช้รูปแบบใดบางมาดำเนินงาน อันได้แก่ รูปแบบพัฒนา รูปแบบบำบัดรักษา รูปแบบแก้ไขปัญหา รูปแบบการศึกษา รูปแบบการทำงานหรือการทำกิจกรรมร่วมกัน รูปแบบนันทนาการ รูปแบบสนับสนุนช่วยเหลือกัน และกัน รูปแบบความสัมพันธ์ต่างตอบแทนหรือปฏิสัมพันธ์หรือสื่อกลางหรือมนุษยนิยม รูปแบบเสริมพลังอำนาจ รูปแบบพิทักษ์สิทธิ รูปแบบจุดประสงค์ทางสังคมและรูปแบบสตรีนิยม รวม 12 รูปแบบ ซึ่งอาจจะใช้ผสมผสานกันได้หลายรูปแบบ

8. ความเป็นเพศ/เพศภาวะกลุ่ม เป็นการวิเคราะห์เพิ่มเติมจากองค์ประกอบความเป็นเพศในกลุ่ม เป็นต้นว่า ความเป็นหญิงเป็นชายที่สังคมสร้างขึ้นและขัดเกลาคนในสังคมผ่านทางสถาบันต่างๆ ได้ส่งผลให้ความสัมพันธ์และความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างสมาชิกหญิง ชาย เพศที่สาม (ถ้ามี) ที่แสดงออกในกลุ่มเป็นอย่างไร เกิดสภาพการณ์/ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศด้านต่างๆ ในกลุ่มอย่างไรบ้างหรือไม่ สมาชิกมีระบบคิด ความเชื่อ วิธีปฏิบัติ ฯลฯ อย่างไรที่เกี่ยวกับความเป็นเพศ/เพศภาวะในกลุ่มบ้างหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ความเป็นเพศ/เพศภาวะดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์และการทำกิจกรรม/การทำงานของกลุ่มอย่างไรบ้างหรือไม่ สมาชิกกลุ่ม ผู้นำกลุ่ม นักสังคมสงเคราะห์/ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มได้ดำเนินงานกับประเด็นนี้เพื่อเปลี่ยนแปลงสถานการณ์/ปัญหาที่เกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร เพื่อทำให้เกิดความเสมอภาคทางเพศขึ้นในกลุ่ม

9. บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ ให้วิเคราะห์ว่านักสังคมสงเคราะห์ หรือนักศึกษาผู้สังเกตการณ์/ผู้ปฏิบัติงาน มีบทบาทใดบ้างในการดำเนินงานกลุ่มครั้งนี้ อันได้แก่ ผู้ช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวก ผู้ชำนาญด้านกิจกรรม ครู ผู้ประสานงานหรือเป็นสื่อกลาง ผู้นำกลุ่ม ผู้ประนีประนอม ผู้ให้การปรึกษา ผู้นิเทศงาน ผู้จัดทำระบบข้อมูล ผู้บำบัดรักษา ผู้เรียนรู้ ผู้ประเมินและนักวิจัย ผู้พิทักษ์สิทธิ ผู้เสริมพลังอำนาจและผู้ช่วยสร้างสรรค์ความยุติธรรมทางสังคม

นอกจากนี้ นักสังคมสงเคราะห์หรือนักศึกษาผู้สังเกตการณ์/ผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินงานที่สำคัญ เพื่อเปลี่ยนแปลงสมาชิก เปลี่ยนแปลงกลุ่ม และเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอย่างไรบ้าง ให้ยกตัวอย่างจริงประกอบคำอธิบาย

ทักษะที่นักสังคมสงเคราะห์ใช้ ได้แก่ ทักษะใดบ้าง ต่อไปนี้คือ การสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิก การประเมินปัญหา ความต้องการ ความจำเป็นและความสนใจของสมาชิก การนำกลุ่มและ

การดำเนินงานของกลุ่ม การวิเคราะห์พัฒนาการและสถานการณ์ของกลุ่ม การพัฒนากิจกรรมและการช่วยส่งเสริมสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรม การจัดหาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร การเป็นสื่อกลางระหว่างสมาชิกกับองค์กร การวิเคราะห์และดำเนินงานกับปัญหา/สภาพการณ์ของกลุ่มโดยสัมพันธ์กับบริบท/โครงสร้าง การใช้ประโยชน์และพัฒนารูปแบบปฏิบัติงาน สังคมสงเคราะห์กลุ่มที่เหมาะสม การช่วยเปลี่ยนแปลงแก้ไขความไม่เป็นธรรมต่างๆ ในสังคมและการดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์และของกลุ่ม ให้ยกตัวอย่างจริงที่เกิดขึ้น ในกลุ่มประกอบคำอธิบาย

10. ผู้บันทึกตัวอย่างการดำเนินงานของกลุ่ม ให้นักศึกษาหรือนักสังคมสงเคราะห์ที่เป็นผู้สังเกตการณ์/ผู้ปฏิบัติงานเลือกหยิบยกสถานการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่มรวม 2 สถานการณ์มานำเสนอและวิเคราะห์ตามประเด็นในตาราง โดยให้มีลักษณะเคลื่อนไหวสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะการหยิบยกโครงสร้างของกลุ่ม/กระบวนการกลุ่มที่สำคัญและเด่นชัดมาวิเคราะห์

11. การประเมินว่ากลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด ขอให้ใช้เกณฑ์ทั้ง 2 ประการที่กำหนดให้มาประเมินกลุ่มในประเด็นนี้

12. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่พบ ให้ระบุประเด็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่พบในขณะดำเนินงานกลุ่มหรือที่ทำให้กลุ่มไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ได้

13. ความคิดเห็นของผู้สังเกตการณ์หรือผู้ปฏิบัติงาน ให้ผู้สังเกตการณ์หรือผู้ปฏิบัติงานนำเสนอข้อคิดเห็นที่มีต่อกกลุ่ม ซึ่งไม่อาจครอบคลุมอยู่ในประเด็นที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด